

Сбор от бележки върху съвместния прочит и дискусиите по книгата на пророк Данаил през зимата и пролетта на 2017 г. от нашата домашна църква в София.

06/01/2017

Контекстът на книгата на пророк Данаил е **пленьт на Израел**. Самият Данаил и приятелите му са били част от първите юдеи, заведени в плен от Навуходоносор II през 605 г. пр. Хр. (това не е обсадата от 597 пр.Хр., нито разрушаването на Ерусалим през 586 пр.Хр.) – те са част от аристокрацията и заможните в Юда и са отведени във Вавилон като откуп, заедно с част от съкровищата на Храма, за да не бъде самият Ерусалим оплячкосан.

Данаил 1-4 фактически има за главен герой не толкова Данаил, колкото самият Навуходоносор, описан като просветен тиранин и езичник, който обаче е обект на Божието специално внимание и благодат.

Книгата на Данаил засвидетелства недвусмислено неговата гордост и езичество. Всичко, което той причинява на Юда обаче е допуснато от Бога (1:2) и има двойка цел – смирението на Израел и срещата на най-великия земен цар с Небесния Цар. Това става възможно чрез унижаването на държавата Израел, която става васал на Вавилон, и чрез смиреното служение на самия Данаил и приятелите му на техните похитители и нови господари, които не познават Йехова.

Навуходоносор е високо образован (1:4; 1:18-20) и разбира от "мъдрост и проумяване". Той има прилежно и търсещо сърце, което не подминава знаците, които му се дават, но дори яростно търси да разбере онова, което му убягва в духовния свят (гл.2).

Данаил изглежда като човек, който никога не губи самообладание, може би защото се уповава на "Небесния Бог, който открива тайни" (2:28). Той е също човек, който не действа самостоятелно, но разчита на приятелите си (2:17,36). Данаил и приятелите му се поставят по силата на обстоятелствата изцяло в служба на Вавилонския цар Навуходоносор, който е централната фигура в първите четири глави на книгата.

Глава 2 е откровение от Бога до главата на земните царства Навуходоносор. Самото откровение свидетелства за монолитност на Вавилонското царство (златната глава), каквато всички последващи царства не успяват да постигнат (две ръце, два крака, сплави, неблагородни метали). Сънят на Навуходоносор е ранно и съвсем ясно свидетелство за бъдещото неминуемо преминаване на политическата власт (!) на този свят в ръцете на Всевишния Бог. Правят особено впечатление три неща:

- i) Бог буквално превзема **със сила и внезапно** царствата на този свят (2:34,35) (т.е. не може да се очаква никакво постепенно и пълно християнизирание на света),
- ii) някои метафори в съня и тълкуването му остават имплицитни, но съвсем ясни за Данаил и Навуходоносор (2:44) – "в дните на ония царе" може да препраща единствено към десетте пръста на краката на статуята (последното царство от желязо и кал) и несъмнено е в основата на Данаил 7:24 и Откровение 17:12!,
- iii) изразът "не с ръце" сякаш се натъртва в 2:34 и 2:45 (вж. паралела в 8:25)!

Невероятното откровение за живия Бог, описано в глава 2, не изцелява Навуходоносор от неговата суета и гордост, глава 3 описва желанието му всички да се поклонят на неговия огромен образ-паметник-идол. Историята е значима "на държавно ниво" (непокланянето на златния образ е държавна измяна), със завист и предателство от страна на халдейците, които наклеветяват Данаил и приятелите му (3:8), на които те дължаха живота си (гл.2). Текстът свидетелства също за силата на музиката да предизвиква емоционална нагласа на поклонение в човека, както при езичниците, така и при вярващите в живия Бог (срв. музикалните инструменти на Давид и Соломон и също 4 Царе 3:15).

Глава 3 свидетелства също, че макар и подчинени на Навуходоносор, Данаил и приятелите му оставаха верни преди всичко на Йехова. Разказът за теофанията сред огъня на пещта е един от най-въздействащите разкази в Библията, повод за утеха и смелост у безброй благочестиви евреи и впоследствие в безброй християни. Прави впечатление, че в глава 3 Данаил изглежда в случая недосегаем за интригите в двореца, очевидно позицията му е била наистина много близо до самия император на Вавилон.

Глава 4 е директно слово от Навуходоносор, запазено в Словото на Бога. То не е просто част от повествованието, а откровение от Бога в чист вид, защото свидетелства за съкрушаването на Вавилонския цар. Данаил е неизменно до царя и му предава предупреждението на Бога. Последният стих от глава 4 е един от най-величествените, окончателни и освобождаващи стихове в Библията – от устата на самия Навуходоносор, който изглежда вече съвсем друг човек. Дали служението на Данаил и приятелите му не е имало за своя върховна цел именно обръщането на Навуходоносор, като метафора за бъдещото славно подчинение на земните царе на Царя на Славата (Псалм 102:15)?

28/01/2017

Здравейте всички,

радвам се, че вчера "нагазихме" всички във втората част на Данаил (6-12) и духът ми днес "се застоя" върху всичко казано вчера. Подобно повторно прехвърляне през ума (преживяне!) неминуемо разкрива както недооценените на момента реплики на братя и сестри, така и недоизказаните или направо - несъзрени истини в разгледания текст. А когато говорим за Библията, този толкова плътен материал, винаги има какво още човек да види, да разбере и да поиска да проумее докрай и да приложи в живота си чрез Светия Дух.

Прочее, съвсем правилно Вальо посочи колко верен е бил Данаил, колко праведен, цялостно праведен и последователен, повече от почтен в своя личен и обществен живот. Дали щеше да е толкова мъдър, ако не беше толкова последователно праведен? Дали мъдростта за разбиране на свръхестественото, сънищата, виденията, знаменията и т.н. не е пряко свързана с личното благочестие (без да е гарантирана от благочестието - има и ще има безброй благочестиви и праведни хора, които няма да имат мъдростта на Данаил; но едва ли Данаил е щял да бъде този човек, ако не е бил последователно благочестив).

Тоест, неслучайно повествователната част на книгата описва в няколко отделни случая личния и обществен висок стандарт на благочестие у Данаил, което е скъпоценно, защото мисля, че можем да го съотнесем и за другите пророци (за които не знаем толкова) - те не са били просто

канал на откровение, те представляват етос, съзнание, живот с Бога и ближните, почитеност и осъзнато благочестие, без които всичко свръхестествено може да се превърне по-скоро в опасност, отколкото в благословение.

Тоест откровенията на Данаил (и проумяването им) са неразделни от самия Данаил.

Дали тогава опитите да проумеем откровенията на Данаил не трябва да са съпроводени от духовно усилие да се оприличим на Данаил (чрез Духа, защото всяко друго "усилие" е мерзост)? Боже, дай ни духа на Данаил, за да проумеем какво си ни дал чрез него.

И тук стигам до нещо, което ми хрумна днес в колата - думите на стената - МНЕ, МНЕ, ТКЕЛ у ФАРСИН - са ясни като лексика, примерно "50 гр, 50 гр, 3 кг, раздели" - също както цялата Библия като лексика е практически ясна на всички човеци. Взети заедно обаче тези думи не говореха нищо на цар Валтасар и неговите мъдри. Мисля, че не се спряхме достатъчно на уникалния факт, че тези абсолютно странни думи бяха абсолютно ясни за Данаил. Откъде накъде му бяха така непосредствено ясни? Текстът ясно посочва откъде Данаил е извлякъл значението на откровението - той е наблюдавал Валтасар в идолопоклонството и кощунственото оскверняване на Храмовите съдове - това, което е било *естествено* за мъдреците на Валтасар, за Данаил е представлявало само по себе си вече цяло откровение за сърцето на Валтасар, за отношението на Йехова към Валтасар И за бъдещето на Валтасар. Тоест откровението до Валтасар се е състояло в две части - едната е била на стената, а втората част - ключът към шифъра на написаното - е била написана на сърцето на Данаил (не толкова в ума му!). Именно пророческото му просветено разбиране за *състоянието* на Валтасар му открива толкова лесно значението на написаното. Нима може един такъв цар (и неговото царство) да не бъде претеглен, намерен за недостатъчен и унищожен? Така погледнато, какво по-ясно от написаното на стената? За мъдреците на Валтасар не е имало никакъв проблем той да се кланя на идоли и да осквернява съдовете на Храма на Йехова. И съответно надписът не им говореше нищо.

Отново се потвърждава, че мъдростта за разбиране на откровенията на Бога е продължение на святостта в сърцето. Съответно нито Данаил, нито Откровение на Йоан говорят нещо на този, който не мрази идолопоклонството и не се кланя "в дух и истина" на Живия Бог.

И друго - ако Данаил е бил *мъдър*, дали пък "мъдрите", които той споменава в следващите глави не са свети и "в духа на Данаил"? Ако Данаил е живял по времето на лъва и мечката, дали онези, които живеят при последния звяр, у когото има и лъв, и мечка, и всичко (Откр.13:1,2) няма да са като Данаил - хора, които като него се молят, като него четат Писанията (и Еремия, и всичко), като него са праведни и като него разбират "знаменията на времената"? Паралелите са твърде очевидни. Забележете, тези "мъдри" (maskilim) не са просто добри, святи, честни, почитени, благочестиви. Те са *мъдри*. Т.е. те са точно като Данаил в неговото най-необходимо за описаните случаи качество, неговата мъдрост именно е била качеството, с което е бил познат и за другите пророци (Езекиил 28:3).

Тоест имаме тези двете - благочестие и мъдрост – като качества на светиите в последните дни. Нито само благочестие без мъдрост за разбиране на пророчествата и знаменията, нито пък само мъдрост, без праведен живот.

Другият път ще почнем отново със седма глава и ще прочетем и осма. Тук ни е нужно постъпателно и спираловидно да напредваме - в спиралата сякаш човек се върти в кръг, но в действителност бавно напредва, връщайки се почти към едно и също, което ужим вече знае, но все пак с една стъпка напред.

Мир вам,

н

20/05/2017

Скъпи всички,

изпращам ви по-долу бележките си по глави 7 и 8 на Данаил от последните срещи около Книгата на Данаил. Естествено няма как в тях да се отразят всичките ни оживени дискусии и коментари, всичките ни забезки в повече или по-малко странични теми, политически и военни спекулации, фактология от по-далечното или по-близко минало на евреите и на съвременната държава Израел или пък препратките и аналозиите, които правим мимоходом с Втората световна война. Не съм отразил също и всички въпроси, които възникват в хода на дискусиите и четенето ни и които намират своевременен отговор. Или поне не съм ги отразил в същия вид, но съм записал отговорите, поуките и гравивните нови въпроси, до които достигаем заедно в четенето на Данаил. Всеки от присъствалите може да добави това, което му се струва, че съм изпуснал.

Дълбоко съм убеден, че това наше занимание е угодно на Исус Христос, който изрично насочва всички, които очакват завръщането Му да четат внимателно Книга Данаил.

Искрено се надявам, че ще отделите не само време, но и нужното благоговение, за да се върнете към Данаил и проумяното дотук с помощта на бележките, които ви пращам. За глави 1-6 вижте предходните ми мейли по темата. Накрая ще ги обединим, редактираме и сложим на сайта ни.

Макар да започнахме глава 9 миналия път бележките по нея ще пратя, когато я завършим. За това ще се видим идния петък 26.5. Тъй като ни предстоят изумителните последни глави на Данаил, ви моля да намерите нужното време и да препрочетете бележките ми и самите глави 1-9, за да сте подготвени за финала, който е истински апогей. Искам да знаете, че разчитам на вас. Аз съм насреща да споделям и връщам разговора в конструктивна насока, но без вашето активно духовно участие и посветено търсене няма да се обогатим и сплотим около тези феноменални текстове, които имат почти кинетична сила да изчистват съзнанието ни от суетното ни ежедневие и да ни пренасят в ума и волята на Бога - установяването на Неговото Царство.

"И Духът и невястата казват: "Ела! И КОЙТО ЧУВА НЕКА КАЖЕ "ЕЛА!" (Откровение 22:17)

=====

Глава 7

Основен въпрос за размисъл преди да се впуснем във виденията от втората част на книга Данаил: за какво са ни всичките тези подробности и убеден ли съм, че се отнасят и до мен? Честният отговор на този въпрос фактически предопределя как човек чете тези текстове.

Всички видения на Данаил се отнасят до взаимодействията на живия Бог Йехова с човешките царства в историята. Цялата книга на Данаил може да бъде сведена до описание на две неща – 1. личния живот на Данаил и приятелите му и отношенията им с Бога и с хората и 2. Личната ангажираност на Йехова в човешките дела на най-високо политическо и военно равнище до апогея на човешката история, когато "един като Човешки Син" получава всичката власт на този свят и я отнема със сила (2:34,45; 8:25) от всяко човешко управление.

Виденията за човешките царства добиват все по-голяма детайлност на описваните образи.

В глава 2 Навуходоносор сънува статуя, съставена от последователност от метали и сплави. Данаил тълкува съгласно повереното му от Бога тълкувание – отделните части на статуята са отделни царства, без повече подробности.

В глава 7:1-14 Бог сякаш връчва на Данаил лупа. Образът става по-подробен, по-изчистен, по-наситен. Отново се говори за човешките царства, но този път не са представени като статуя, а като зверове, които с времето стават все по-гротескни и ужасни, като последният звяр "беше страшен и ужасен и твърде як... и се различаваше от всичките зверове, които бяха преди него" и е "четвърто царство на света, което ще се различава от всичките царства на света" (7:7,23).

Този звяр е обект на особеното внимание на Духа в това пророчество. Това е политически обект, който прилича на конфедерация (7:8,24) и е "отчасти яко и отчасти крехко" (2:42). Тоест във външнополитически смисъл то има "големи железни зъби, с които пояждаше и сломяваше като стъпкваше останалото с нозете си" (7:8), но във вътрешнополитически смисъл има противоборства, които водят до това трима от царете да се покорят (в локална гражданска война?) на някой, който "излезе между тях" и е описан като "друг рог, малък, пред който три от първите рогове се изкорениха". Конфедеративните държави се славят с вътрешна нестабилност (2:42 – желязо и кал?) и това е видно във вътрешните борби, при които "малкият рог" печели водачеството в тази външно ужасяваща, а вътрешно нестабилна политическа структура (Нацистка Германия е близкият до нас във времето приблизителен пример).

[Паралелният текст в Откровение 13:1 и гл.17 доближава лупата още повече до въпросния звяр. В 13:1 и 17:9-13 е видно, че политическата структура е още по-сложна и има и времеви измерения, с вероятно застъпване и/или последователност във властването на въпросните царе.]

Реакцията на Данаил е за нас като че ли неочаквана (7:15) и дори след ангелското тълкувание и още по-подробно обяснение Данаил изглежда не намира покой и удовлетворение (7:28). Тук е редно да отбележим две неща:

а) Божиите видения не са предназначени да задоволят любопитството ни и всяко лековато боравене с тях, без страхопочитание, без смирение, би трябвало да разглеждаме като самоувереност, която няма да получи светлина от Бога. Как се отнасяш към пророческия корпус в Библията?

б) Виденията за последните дни не би трябвало да оставят светиите безучастни. Данаил настоятелно търси обяснение за виденията си. Той "приближава" до един от ангелите въпреки дълбокото си безпокойство и притеснение и иска да разбере. Ти развълнуван ли си от

виденията на Данаил? Смущават ли те или не те интересуват и касаят пряко? Ти искаш ли да ги разбереш? Ти би ли попитал ангели или Бог за обяснение и водителство в разбирането им?

Първото обяснение на ангела е безкрайно лаконично (7:17,18), при което прави впечатление, че Царството, което приема Човешкия син в ст.14, тук го получават "светиите" (както и в ст.22, 27!). Данаил иска допълнително разбиране за последния звяр. Дали Бог не дава първо лаконичен отговор, който да задоволи недостатъчно търсещите? Задоволяваш ли се с непълно обяснение или продължаваш да търсиш и изследваш пророчествата?

Желанието на Данаил е удовлетворено – той вижда въпросния "малък рог" в действие. Вижда как той тероризира "светиите на Всевишния" (в разбирането на Данаил това са неизбежно верните на Бога евреи), до безславния си свършек (ст. 11, 26).

Прави впечатление, че това последно царство-звяр е унищожено при установяването на Царството на Човешкия Син (ст.14) и на неговите светици (ст.18, 22), но останалите човешки царства НЕ са разрушени и заменени, а са покорени (ст.12, 27). Това е Милениумът.

В гл. 7 за първи път е въведен и времевият маркер "време и времена, и половин време" (ст.25), който ще се появи и по-нататък в този или в подобен вид.

ДОПЪЛНЕНИЕ

В ст. 13,14 "един като Човешки Син" получава всичката власт, която е вечна, "царство, което няма да се разруши". Този Човешки Син получава това от "Древния по дни". В ст.22 обаче "малкият рог" воюва и побеждава срещу Божиите люде, "докато ДОЙДЕ ДРЕВНИЯТ ПО ДНИ и се извърши съд... и светиите завладяха царството".

В ст.13,14 Древният по дни дава царството на Човешкия син, но в ст.22 именно Древният по дни прекратява зверствата на "малкия рог" и си връща царството по цялата земя. Дали това не поставя знак за равенство между Древния по дни и Човешкия син?

Глава 8

Тук лупата дава още повече детайлност на изображението.

В гл.2 пророчеството се състои от сън-откровение и задължително тълкувание (от Бога чрез Данаил). Имаме статую с последователност от царства в редуването на метали и сплави.

В гл.7 пророчеството се състои от видение-откровение и задължително тълкувание (от Бога чрез ангели). Имаме последователност от царства в редуването на зверове, последният от които представлява невидан звяр, раздиран от вътрешни политически противоречия, начело на който застава "един малък рог", който в крайна сметка бива унищожен лично от "един като Човешки Син".

В гл.8 отново пророчеството се състои от видение и задължително тълкувание (от Бога чрез ангели). Видението в ст.1-14 получава тълкуванието си в ст.17-26, след като Данаил отново се показва ангажиран и желае обезателно да разбере видението (ст.15, 27). Гавраил е натоварен с това да обясни на Данаил.

Пророчеството е очевидно с "двоен хоризонт". Към тълкуването на овена и козела като Персия и Гърция на Александър Македонски в ст.17-26 е добавено и свръхчовешко измерение (ст.10,11,25). Освен това в тълкуването на ангела изрично се посочва, че "видението се отнася до определеното последно време" (ст.19), за "последните времена" (ст.23) и до "далечни дни" (ст.26).

Глава 9

Ст. 1-3 – Данаил е човек, който чете "свещените книги" и те произвеждат у него желание за сбъждане на написаното. Както казахме в самото начало – книга Данаил е книга за плена и окончателното и пълно избавление на Израел. Данаил разбира от Еремия 25:11, че пленът ще трае 70 години, които към този момент вече изтичат. Данаил не сяда да чака какво ще се случи, а започва да се моли. "С пост, вретиче и пепел".

Ст. 4-19 – молитвата на Данаил е молитва на покаяние и описание защо въобще се е стигнало до това положение. Стих 11. Данаил говори в 1. л.мн.ч. "ние", той е част от този народ и се идентифицира с него като застъпник и праведник (който също се смята за грешен – ст.20).

Ст. 19 дава обяснение на какво се надява Данаил – "заради СЕБЕ СИ, Боже мой, защото С ТВОЕТО ИМЕ се наричат ГРАДА ТИ И ЛЮДЕТЕ ТИ". За Данаил градът Ерусалим и народът на Израел фактически носят ИМЕТО НА БОГА. Колко дълбочина и откровение се съдържа в едно подобно разбиране за естеството на Божия избор по благодат!

Ст. 20-27 – Гавраил очевидно има способността да предава Божия мъдрост. "дойдох да те направя способен да разбереш". Той казва също, че от самото начало на молитвата той бива изпратен до Данаил. "... размисли за работата и разбери видението..." – дори за Данаил няма да мине без размисъл. Ти размишляваш ли върху Божиите откровения?

24/ Гавраил предава на Данаил знаменитото откровение за седемдесет седмци (shev'im shavuim, не shavuot – седмици) от години. Още с първото изречение Гавраил посочва, че този нов срок (спрямо този в Еремия 25:11) ще доведе до прекратяване на всички "престъпления, грехове и беззакония", тяхното "умилостивение", вечна правда (!), прекратяване на пророчествата (поради изпълнението им?) и появата а Месия.

25/ по-точният превод би бил "от излизането на заповедта за възстановяването на Ерусалим до княза Месия ще бъдат 7 седмци и 62 седмци и градът ще бъде възстановен...". Разделянето на 7 и 62 засега остава неясно. Градът е възстановен "с улици и трап", т.е. укрепен. Каквото и да значи това разделение на 7+62, в края на този срок от 69 седмци от години (483 години) "князът Месия е посечен". Където и да поставим началото на този срок през V в.пр.Хр., Кир, Артаксеркс и т.н. този срок свършва през I в. сл. Хр. — едно от красивите пророчества, които доказват месианството на Исус от Назарет.

26/ Месия е убит, а последващото е по-точно преведено така: "...без съдебна присъда...". След това Ерусалим и Храмът са разрушени от "людете на княза, който ще дойде", като разрушението е уподобено на "потоп", точно както и Исус го описва в Матей 25.

27/ "И той ще *потвърди* завет с мнозина за 1 седмица, а в нейната половина ще направи да престанат жертвата и приноса", Храмът ще бъде чудовищно осквернен, докато накрая въпросното лице си получава заслуженото. Кой е този "той"? "Месия", който "ще бъде посечен" или "князът, който ще дойде" – въведени и двамата в ст.26? От Данаил 8:11 знаем, че "отнемането на всегашната жертва" е дело не на Месия, а на "малкия рог". От Данаил 8:12 разбираме, че "всегашната жертва" бива прекъсната поради престъплението на евреите, които биват "предадени нему", т.е. на княза, посочен като малкия рог в ст.9. От Данаил 8:13 знаем, че "всегашната жертва И мерзостта на запустението" са свързани, т.е. няма как Месия да установи първото без да установи второто. Освен това от гледна точка на Новия Завет не знаем Исус да е "потвърждавал завет с мнозина ЗА ЕДНА СЕДМИЦА". Точка на спора¹ поставя Данаил 11:31, където същият, който "омърсява светилището", премахва "всегашната жертва" и поставя "мерзостта на запустението" — нима това може да е Месия? Тоест князът Месия отпада, но "князът, който ще дойде" е този, който "потвърждава завет с мнозина за една седмица" – този завет/договор не е нов, той бива "потвърден", той съществува. Дали това не е договор за 7 години, който потвърждава правото на Израел да съществува в Обещаната земя – право, което този договор не създава, но наистина само го "потвърждава"? В средата на седмичката, т.е. след три години и половина (!) договорът е едностранно прекратен от този княз и градът и Храмът са осквернени (Захария 12?).

Глава 10

Един уникален разказ за това, което се случва зад завесата на видимия свят. Един прозорец към света на ангелите и демоните. Докато ние живеем малкия си човешки живот, ангелите воюват епична борба в "небесни места".

Ст. 1 – това е въведение към остатъка от Данаил до края на 12 глава. 10 глава е описание и въведение как точно е предадено видението, което е предадено в 11 глава, като в 12 глава се съдържа заключението. Описанието е трогателно – "едно **нещо** се откри на Данаил... това **нещо** бе истинно и означаваше големи бедствия и той разбра **нещото** и проумя видението".

Кратка лингвистична бележка.

Думата преведена с "нещо" е DAVAR, което означава едновременно "едно нещо/една работа" и "дума/слово". Дали това не е отглас от самото творение, при което Бог, изричайки с думи нещата ги и създава? "И рече Бог да бъде светлина, и стана светлина". На иврит думите изглежда никога не са празни, а самата дума за "дума/слово" означава "нещо" (конкретно), "нещо" (осезаемо). DAVAR съвместява в себе си абстрактното (слово) и конкретното (нещо).

Практическата поука е, че Бог никога не говори просто думи, Той винаги съобщава "нещо" действително и конкретно. В случая с Данаил видението за последните дни, не е просто видение, просто думи, то е самото нещо, самото есхатологично завършване на нашата епоха и началото на Царството на Човешкия Син. Това "слово/нещо" именно е "истинно", т.е. то не е хипотетично, не е видение или мнение на самия Данаил, то има свое обективно съществуване,

¹ Залогът в този спор е дали всичко описано в Данаил не касае миналото и събитията до 70 г. сл. Хр и разрушаването на Храма и Ерусалим. Според много християни Данаил не говори за нашето бъдеще, а вече всичко се е сбъднало. Исус е отнел "всегашната жертва" и е постановил Своята.

то е установено, така ще се случи и Гавраил само разкрива това "нещо/слово" на Данаил и на нас. Ние не бива да го възприемаме като "евентуално", като "абстрактно" и дори не като "неясно", защото Данаил **"разбра нещото** и проумя видението". Тоест всичко, което следва до края на Данаил 12 глава може да бъде разбрано и проумяно. Това, което Данаил в частност не разбира не е общата картина, а самата конкретика и датировка. За тях "знанието ще се умножава" (12:4). Но колкото до цялостното разбиране, то е било достъпно и за Данаил, защото той "разбра нещото и проумя видението".

Ст.2,3 В основата на откровението стои 3-седмичен пост на Данаил.

Ст. 4-11 силно напомнят случката с Павел по пътя за Дамаск. Не всеки може да се изправи пред света на ангелите. Хората около него бягат, а самият Данаил губи съзнание, но с насърчение му е заповядано да се изправи и да слуша, за да разбере.

Ст. 12 Дали думите на Бога не идват наистина при онези, които ревностно искат да ги чуят?

Ст.13 идеята за арх-ангели се корени в стихове като този – "един от главните князе". Изглежда Гавраил не може да преодолее духовното противостоене на демона, който владее над Персия, без помощта на Михаил, когото той нарича по-натат "вашия княз" (ст.21) и "великия княз, който се застъпва за твоите люде", т.е. за евреите. Ако евреите могат да разчитат на закрилата на Данаил, дали другите народи нямат също свои ангели-хранители, които се борят срещу демоните, които тормозят и лъжат народите по света?

Ст. 14 видението се отнася за "далечни дни", а 12.9 заявява, че се отнася за "края на времето". Това е важно, защото историческите преобрази или еквиваленти в Персия, Гърция и Рим не могат да се вместят в понятието "края на времето", дори и да се приеме, че са били "далечни" за самия Данаил. Очевидно всичко описано в 11 и 12 глава, макар и получили донякъде своето изпълнение в историята, очаква своето пълно изпълнение в края на дните, когато всички предишни преобрази ще се съединят и изпълнят заедно и съвършено.

Ст. 15 Данаил не успява да преодолее дълбокото си смущение.

Ст. 16 Тук се случва нещо наистина интересно. Очевидно Данаил и Гавраил не са сами, на два пъти "един, подобен на човешки син" и "нещо като човешки образ" (ст.18) се намесва без думи, за да помогне на Данаил да не припадне, но да изтърпи огненото присъствие на Гавраил. Спекулативно ще бъде да се твърди дали това е реален персонаж или единствено метафорично видение. Но името, с което е обозначена тази личност и неговото благотворно действие върху Данаил напомнят за ходатайствената и спасителна роля на Божия Син.

Ст. 17 Данаил е смазан физически и психически от присъствието на Гавраил, но след намесата на "един като човешки син" Данаил добива смелост да говори и да опише състоянието си.

Ст. 18-21 след втората намеса на "един като човешки син" Гавраил също го насърчава да застане мъжки и да изслуша откровението. Прави впечатление, че Гавраил сякаш призовава Данаил към мъжество и сила така, както самите ангели воюват понякога без да имат подкрепа от никъде (по думите на Гавраил ст.21) и му описва жестоката реалност на ангелското битие – ВОЙНА! Гавраил казва, че е преминал през вражеските линии и е достигнал до него, в тила на врага, само с една цел – да РАЗКРИЕ на Данаил какво има да стане в последните дни, след

което се връща във войната, където очевидно към този момент Михаил го замества за малко. Данаил събира мъжество и казва, че е готов да чуе посланието.

Никъде другаде в Писанията нямаме такъв прозорец към битието на ангелите.

Глави 11 и 12

Гавраил (който говори с Данаил и в 8 глава) започва да разкрива събития, които завършват в 12 глава с възкресение на мъртвите (12:2). Лупата уголемява до най-малки подробности войните и съдбата на един последен цар и едно последно царство непосредствено преди "края на времето" (Данаил 11:35,40; 12:4,9,13).

Хоризонтът на пророчеството и тук е двоен – 11 глава описва в смайващи за историците детайли царуването на наследниците на Александър Македонски – селевкиди (на север в Сирия) и птолемеи (на юг в Египет), но историята на нито един от тях не завършва с възкресение на мъртвите (което прави пророчеството с двоен хоризонт).

Антиох Епифан е бил селевкидският цар, когото мнозина смятат, че съответства съвършено на описанието на "северния цар". Макар той да осквернява Храма в Ерусалим (като коли свиня на олтара) и много от военните му кампании да съвпадат с пророчеството в Данаил 11, има и много детайли, които не съвпадат.

Нека запомним следните стихове в Данаил – 8:11-13, 9:27, 11:31 и 12:11.

Главен "герой" в тези пасажи е "един малък рог" (гл.8), "князът, който ще дойде" (гл.9), "един нищожен, човек, комуто не ще отдадат царска почит", "северният цар" (гл.11 и 12).

Едно централно събитие свързва всички тези пасажи – прекъсването на всекидневната жертва в Храма в Ерусалим **И** поставянето на "мерзостта на запустението". Тоест главното действащо лице във всички тези текстове е едно и също и всяка историческа фигура, за която се твърди, че е била изпълнение на пророчеството в гл. 11 и 12, трябва да изпълнява и пророчествата в гл.8 и 9 (и 7!). Навсякъде в тези текстове централното събитие е краят на жертвите и оскверняването на храма – този, който прави това в гл.11, трябва да е същият, който го прави и в гл.8 и 9. Това е важно уточнение, защото подробностите във ВСИЧКИ тези глави се отнасят към Антихрист и Антиох Епифан трябва да отговаря на ВСИЧКИ тях, ако в него се изпълняват глави 11 и 12.

Нещо повече – в гл.7 НЕ се споменава "мерзостта на запустението", но царят/рогът от глава 7 е същият персонаж като описания в глави 8-12, поради паралела между 7:25 и 12:7:

Данаил 7:25

Той ще говори думи против Всевишния, **ще изтощава светиите на Всевишния**, и ще замисли да промени времена и закони; и **те ще бъдат предадени в ръката му до време и времена и половина време.**

Данаил 12:7

И чух облеченият в ленени дрехи човек, който бе над водата на реката, когато издигна десницата си и левицата си към небето и се закле в Оня, Който живееше до века, че това ще бъде след **време, времена и половина време** и, че всичко това ще се

изпълни, когато ще са свършили да смажат силата на светите люде.

Този времеви маркер е важен, както ще видим по-нататък.

Тоест в глави 7-12 се говори за един и същи човек под различни ъгли. Веднъж се описва неговата борба за власт вътре в царството му (7), друг път се описва конкретно отношението му към Ерусалим (9:26,27), трети път се описват войните му с други (11 и 12).

Антиох Епифан естествено прекъсва всекидневните жертви, осквернява Храма и в известен смисъл това, което прави в Храма може да се възприеме като "мерзост на запустение". Той е действително селевкидският "северен цар", спрямо птоломеите в Египет. Той действително се нарича "Теос Епифанес" – Божоявление, Бог в плът (вж. Дан. 11:36). Но приликите свършват дотук.

1. Антиох Епифан никога не е бил "малък рог" и никога не е бил "нищожен човек, когото не ще отдадат царска почит"².
2. Антиох никога не превзема окончателно Египет³, а в Данаил 11:42,43 това се случва.
3. Антиох се провъзгласява за бог, но не и за по-велик от всички други богове (Дан.11:37 и 2 Сол. 2:4).
4. Антиох умира от болест, той не е "смазан, не с ръка" (Дан. 8:25; 2 Сол. 2:8)
5. Не е известно Антиох Епифан да е сключвал 7-годишен договор с евреите и да го е нарушил по средата (Дан. 9:27)
6. Антиох не изпълнява описанието в Данаил 7 – той не се издига след десет рога (царе), а е седмият цар след основателя на селевкидското царство; пред него не падат три рога (царе), той наследява царството след смъртта на брат си (7:24); царуването му не завършва с идването на Древния по дни (7:22) и с преминаването на царството към светиите "до вечни векове" (7:18)
7. В Матей 24:15 Исус поставя "мерзостта на запустението" в бъдещето спрямо момента, в който той говори (ок. 33 г. сл. Хр.) – тоест няма как Антиох да е изпълнил цялостно Данаил.

Най-малкото поради тези 7 причини Антиох Епифан не може да бъде пълното и окончателно изпълнение на пророчеството в глави 11-12. Той е обаче преобраз и частично изпълнение също като Сталин, Хитлер, Наполеон и др., защото възплъщава идеята за тотална и брутална власт встрани и срещу законите на Бога. Антихрист ще изпълни всичко това свършено.

Поставянето на "мерзостта на запустението" в Ерусалим поставя също началото на обратно отброяване на 1290 дни ($\approx 3,5$ години) (12:7)⁴. Към каквото и да сочи точно този срок (вж.

² Той наследява трона след смъртта на брат си Селевк IV Филопатор (чиято история се съдържа в 11:20 – убит от Хелиодор, бирникът, който той праща да конфискува съкровищницата на Храма в Ерусалим).

³ Спира го Римската република.

⁴ В Откровение на Йоан – 1260 дни, 42 месеца = точно 3,5 години или "време и (две)времена и половина време" (на иврит $1 + 2$ (време в двойствено число) + 0,5). Посочените 1290 дни и веднага след това 1335 дни (12:11,12), както и 2300 дни (Дан. 8:14) не е ясно към какво точно се отнасят, но очевидно става дума

бележка 4) той е по-дълъг от 1260 дни/42 месеца/време и времена и половина време = 3,5 години⁵, а това означава, че изминат ли 1290 дни след поставянето на "мерзостта на запустението" вече ще се е случило възкресение на мъртвите:

"И единият рече на облечения в ленени дрехи човек, който бе над водата на реката: **До кога ще се чака за края на тия чудеса? И чух облеченият в ленени дрехи човек, който бе над водата на реката, когато издигна десницата си и левицата си към небето и се закле в Оня, Който живееше до века, че това ще бъде след време, времена и половина време и, че **всичко това** ще се изпълни, когато ще са свършили да смажат силата на светите люде."**

(12:7).

А "всичко това" по необходимост включва и 12:2 – възкресение на мъртвите.

С други думи, няма как Антиох Епифан или който и да било друг антихрист (1 Йоан 2:18) да е изпълнил това, което е пророкувано за последния и най-голям Антихрист. Пророчеството се отнася за "края на времето" (Дан. 12:9). В такъв случай Данаил 7-12 разкрива неща, които ще се изпълняват дословно пред очите на поколението, което ще посрещне Христос. Неслучайно тогава "разумните ще научат мнозина" (11:33) – защото ще знаят какво предстои в поредицата от събития в края и тяхното знание ще бъде безкрайно силно свидетелство в последните дни. Тези хора "ще са си написали домашното" и ще са изпълнили заръката на Исус да четат и разбират Данаил (Мат.24:15; Марк 13:14).

Някои съвсем конкретни наблюдения:

- В земите отгатак Йордан в днешна Сирия и Йордания властта на Антихрист ще бъде силно ограничена или несъществуваща (Дан. 11:41)⁶. Дали там (също) ще бъде хранена "жената" за 1260 дни (Откровение 12)?
- Антихрист установява религия, в чийто център стои самият той (дяволът в плът) (Дан.11:37; 2 Сол. 2:4), но той се съюзява с някаква религия и чрез нея превзема "най-силните крепости" в Израел (Дан. 11:39). Дали този "чужд бог" не е Аллах? Дали "разделението на земята" не е именно мечтата на палестинците?
- Антихрист има сериозна подкрепа в самия Израел (11:30)
- Прави впечатление как силата на Антихрист се крепи на "ласкателства", "измама", "коварство"

за събития след края на царството на Антихрист (тоест пришествието на Христос, Дан. 7:22; 8:25; 2 Сол. 2:8) и вероятно са свързани с възцаряването на Исус в Ерусалим и очистването на Храма в Милениума (Дан. 8:14, Езек. 40-48).

⁵ Точно половината от седемгодишния договор, сключен от Антихрист (9:27). Може би именно този договор внася успокоение сред евреите (8:25, 1 Сол 5:3), че са сключили траен мир, но в действителност не подозират, че са сключили договор с дявола и смъртта (Исая 28:15,18).

⁶ Или напротив – официалната власт в тези земи ще бъде изцяло на страната на Антихрист и военна окупация няма да се налага (Авдий 10-14; Езек. 35:5-6; 10-14)? Дори и така обаче много пророчества подсказват, че в тези земи евреите от последните дни ще намерят убежище и свидетелство за Божията любов (Исая 16:1-5; 21:4; 42:10-16; 27:12-13), сигурно не от властите.

- 11:44 сякаш подсказва за необичайно военно действие, някаква необикновена ярост и унищожение, някакво масово "обричане на изстребление" и "погубване на мнозина". Оръжие за масово поразяване? Атомна война⁷?

- Евреите най-сетне се признават за победени (Дан.12:7; Езек. 37:11) – ТОВА Бог преследва от хилядолетия (Втор. 32:36, Езек. 24:25). Без ТОВА не може да започне Милениумът, защото в него евреите служат на другите народи като Божий народ-свещеник. Каква е поуката за нас?

- Възкресението в Данаил 12 очевидно е допълнено с разказа в Откровение. Данаил НЕ разглежда възкресението, а кариерата на Антихрист като политик, военачалник и религиозен водач. Откровение на Йоан окончателно описва две възкресения – на праведни преди Милениума и на несправедните и починалите през Милениума след него.

В Данаил 12 завършва животът и служението на Данаил. Той получава уверение, че колкото и време да го дели от окончателното избавление на неговите люде, той самият ще умре и ще се "успокои", а когато се сбъднат тези събития, той ще "застане в дела си", очевидно след възкресението. Цялата книга на Данаил (а и тези на останалите пророци) се занимават с една-единствена основна тема – КОГА И КАК евреите най-после ще станат това, за което са предназначени. Данаил иска да знае точно КОГА, той се моли за края на плена във Вавилон и изглежда се е надявал, че всичките чудни обещания в Исаия, Еремия и Езекиил за НОВО СЪРЦЕ и НОВ ДУХ в евреите ще се сбъднат след края на този плен. Бог му разкрива един по-голям времеви хоризонт, изпълнен с много събития. Не само Данаил, но и някои от служебните ангели също питат ДОКОГА (8:13; 12:6). Очевидно не само благочестивите човеци очакват с трепет този велик вододел в човешката история – завръщането на Исус и прекратяването на всички земни войни и безумия, изпълняването на Божията воля, "както на небето, така и на ЗЕМЯТА". Данаил накрая разбира, че избавлението на неговите люде, на "всеки, записан в книгата", ще се случи в условията на тотално поражение за тях самите, окупация, изстребление и сатанинско надмощие, което води до тяхното пълно и окончателно завръщане към Бога в лицето на техния Месия (Осия 5:15), когато ще признаят "грешката си" (в единствено число, защото от всичките им грехове има ЕДНА ГРЕШКА, която е в основата на всички други – отхвърлянето на Бог-Месия). Данаил разбира, че някакъв "човешки син" приема царството от ръката на Всевишния (гл. 7:13), но същевременно Месия е "посечен" (9:26). Благовестието разкрива тайната на Месия (Ефес. 6:19, Кол.2:2). Апостолите проповядват като факт това, което е било за пророците само пророчество. В тази тайна се съдържа и още една – че "езичниците са сънаследници" (Ефес.3:6), т.е. сънаследници на онова, което пророците са очаквали за евреите – придобиването на НОВО СЪРЦЕ и НОВ ДУХ. Това благословение идва до нас, неевреите, чрез служението на хора като апостол Павел.

Ние живеем в онова, което все още очаква целия остатък Израилев, който ще преживее "края на дните". За нас "краят на дните" настъпи, когато Исус дойде (се върна) в сърцата ни.

Божие царство е вече сред нас.

⁷ В Йоил 2:30 "стълбове от дим" в действителност използва за "стълб" думата "палма".